

תמונת מצב בעזה מאת המתאם ההומניטרי

30 בינואר – 2 בפברואר 2009, מעודכן לשעה 17:00

תקריות אלימות ממשיכות לסכן את יציבות הפסקת האש שיושמה על ידי ישראל באורח חד צדדי ב-18 בינואר, ובהמשך גם על ידי חמאס ופלגים פלסטיניים נוספים. ב-31 בינואר נחתה רקטת גראד, ששוגרה על ידי חמושים פלסטינים מרצועת עזה דרומית לאשקלון, לא דווח על נפגעים. ב-1 בפברואר ירו חמושים פלסטינים שורה של רקטות ופצצות מרגמה לשטח ישראל. מהירי ניפצעו קל חייל ואזרח ישראלי. כמו כן, ב-1 בפברואר התנהלו חילופי אש בין כוחות ישראליים וחמושים פלסטינים לייד מעבר כיסופים; לא נרשו נפגעים. בערבו של ה-1 בפברואר הפציץ חיל האוויר הישראלי מספר מנהרות לאורך גבול עזה-מצרים ומבנה באיזור חאן יונס. ב-2 בפברואר שיגרו חמושים פלסטינים פצצות מרגמה לעבר שטח ישראל; בתקיפה אווירית ישראלית על כלי רכב פלסטיני ברפיח נהרג פלסטיני ושלושה נוספים ניפצעו.

הערכת הצרכים והנזקים נמצאת בעיצומה. עשרים ושניים ימי העיות הותירו יותר מ-1,300 פלסטינים הרוגים ומעל ל-5,300 פצועים, וכן שלושה אזרחים ישראלים הרוגים ו-182 פצועים. במהלך העימות נגרם נזק רחב היקף לבתי עסק, תשתיות ציבוריות וחקלאיות. כמו כן, סביר להניח כי מעשי האיבה הותירו חותם רגשי ופסיכולוגי על האוכלוסיה. המצב ההומניטרי ברצועת עזה היה קשה כבר לפני פרוץ העימות וזאת עקב הסגר שנמשך 18 חודשים, כאשר 80% מאוכלוסיית הרצועה כבר היתה תלויה בסיוע מהאוו"ם [וגורמי סיוע בינלאומיים נוספים]. אירגוני הסיוע מתמקדים כעת ביקום השירותים הבסיסיים, כולל מים, בריאות, מזון, סיוע במזומנים, חינוך ותמיכה פסיכו-סוציאלית. החלו עבודות לתיקון מבני מגורים, מערכות המים והתברואה, מתקני בריאות ותשתיות חיוניות אחרות.

מספר מטעני הסיוע, אותו מתירים שלטונות ישראל להכניס לרצועת עזה על בסיס יומי, נותר בלתי מספיק ואירגוני הסיוע ממשיכים להתמודד עם הגבלות גישה רציניות לרצועה. הגבלות אלה משבשות את יכולתם של אירגוני הסיוע לתת מענה אפקטיבי וזמין לצרכים הדחופים של האוכלוסיה.

ב-2 בפברואר הושקה בג'נבה מגבית החירום המיוחדת לרצועת עזה. זוהי תוכנית אסטרטגית, שבמסגרתה נידרשו 613 מיליון דולר אמריקאי עבור 106 פרויקטים של אירגונים לא ממשלתיים ו-82 פרויקטים של סוכנויות האו"ם. פרויקטים אלה אמורים לתת מענה לצרכי השיקום ההומניטרי הראשוני של אוכלוסיית עזה. ניתן להוריד את התוכנית המפורטת באתר www.reliefweb.int או באתר OCHA: www.ochaopt.org

הגנה על אזרחים

הבהרה: בעוד שב-6 בינואר דווח נכון כי פגזים ישראלים נחתו מחוץ לבית ספר של אונר"א במחנה ג'באליה, מה שהביא, על פי הערכות ראשוניות, להריגתם של 30 בני אדם, הרי שבדיווח על תמונת המצב בעזה מיום 7 בינואר 2009, דווח על "הפגזת בית הספר של אונר"א בג'באליה". המתאם ההומניטרי מבקש להבהיר שההפגזה וכל ההרוגים [כתוצאה ממנה] היו מחוץ לכותלי בית הספר ולא בתוכו. על פי אונר"א, מספר החללים גבוה מ-40 ורבים מהם נמנו על 1,368 בני אדם שביקשו מחסה בבית הספר.

הגב' ראדיקה קומראסואמי, נציגה מיוחדת של מזכ"ל האו"ם לנושא ילדים בסכסוכים מזויינים, הגיעה ב-2 בפברואר לביקור ברצועת עזה ובדרום ישראל, על מנת ללמוד באורח בלתי אמצעי מהשלכות העימות האחרון על ילדים.

נתוני משרד הבריאות הפלסטיני נכון ל-31 בינואר, מצביעים על כך שמספר ההרוגים עומד על 1,380, מתוכם 431 ילדים ו-112 נשים. מספרים אלה אינם כוללים את אותם אנשים שניפטרו בשל היעדר גישה לשירותי בריאות רגילים במהלך העימות (כולל טיפול לנשים הרות וטיפול בחולים כרוניים). מספר הפצועים עומד על 5,380, מתוכם 1,872 ילדים ו-800 נשים. הצלב האדום הבינלאומי עוקב מקרוב אחר מניין הנעדרים בעיקבות העימות. הצלב האדום פנה לרשויות בעזה ובישראל על מנת לקבל אישור גישה לעצירים שניתפסו במהלך הפעילות הצבאית.

מאז פרוץ העימות ב-27 בדצמבר, נהרגו שלושה ישראלים וניפצעו 182 נוספים מירי רקטות ופצצות מרגמה על ידי חמושים פלסטינים לשטח ישראל. כמו כן, 11 חיילים ישראלים נהרגו ו-340 ניפצעו.

מחסה

נכון ל-2 בפברואר, שלושה מקלטי אונר"א, שאינם ממוקמים בבתי ספר, נותרו פתוחים בג'באליה, מחנה החוף (אל-שאטי) ובדיר אל באלח, ובהם חוסים 388 אנשים שנעקרו מבתיהם. למרות שרוב האנשים עזבו את המקלטים מאז הפסקת האש, אלפי עזתים נותרו חסרי בית. לפי הדו"ח הראשוני המבוסס על הערת הצרכים המהירה המשותפת (the shelter/IDP joint rapid needs assessment) שנערכה בין ה-22 ל-25 בינואר, ב-45 מהרשויות המקומיות שנסקרו ברצועת עזה, שהו כ-10,991 משפחות, המונות כ-71,657 נפשות, בבתיהן של משפחות מארחות. מספרם הכולל של הפלסטינים שנעקרו מבתיהם נותר לא ידוע. מאז הפסקת האש, סוכנות אונר"א הוסיפה לספק סיוע מיידי של שמיכות, מזרונים וצרכים בסיסיים אחרים, כמו ביגוד, לפליטים נזקקים. הצרכים הנמצאים בעדיפות עליונה כוללים כעת שמיכות, מזרונים, יריעות פלסטיק, ערכות מטבח, ערכות היגיינה, מיכלי מים, ביגוד ואוהלים.

בריאות

רוב מתקני הבריאות חזרו לפעולה שגרתית. המערכת להפניית מטופלים הזקוקים לטיפול מקצועי מיוחד מחוץ לרצועה חזרה לתפקד, אולם בהיקף מצומצם יותר מאשר לפני המשבר. לפני ה-27 בדצמבר, הופנו כ-500 מקרים רפואיים בחודש, בממוצע, (מתוך 800-900 בקשות שהוגשו בממוצע בחודש) לטיפול מחוץ לעזה דרך מעבר ארז. מאז ה-27 בדצמבר ועד ל-29 בינואר הופנו 30 מקרים רפואיים לטיפול מחוץ לעזה דרך מעבר ארז, 97 בקשות הוגשו בין 1-21 בינואר.

ב-29 בינואר פרסם אירגון הבריאות העולמי (WHO) סקר צרכים ראשוני שבוצע על ידי האירגון. על פי ההערכה, הסיכונים הבריאותיים המיידיים כוללים סיבוכים ושיעור תמותה גבוה בקרב חולים כרוניים כתוצאה מהשעיית הטיפול ובשל עיכוב הגישה לשירות רפואי במהלך העימות, סכנה להתפרצות שלשולים כתוצאה ממחלות המועברת דרך מי שתייה ומזון, בשל היעדר גישה למים נקיים ובשל העובדה שמערכת הפיקוח על תחום בריאות הציבור חלשה, בעיות נפשיות ארוכות טווח כתוצאה מהעימות, חוסר ביטחון נמשך ומחסור בגורמים מגוננים.

כמויות רבות של אספקה רפואית נתרמו לטובת האוכלוסייה בעזה, וכך נענו רוב צורכי מערכת הבריאות המקומית. הערכה עדכנית שבוצעה ע"י ארגון Medical Aid for Palestinians חשפה כי עד ה-24 בינואר, רק כ-30 אחוזים מהתרומות סווגו ונרשמו. תרופות פסיכיאטריות עדיין נמצאות בחסר והן נחוצות בדחיפות. משרד הבריאות הפלסטיני זיהה פריטי ציוד שדחוף ביותר להכניסם לרצועה. מדובר במיוחד במכשירי מדידת חמצן בדם, קוצבים, משאבות אינפוזיה, משאבות מזרק, מכונות הנשמה צגי הרדמה, ואלה טרם התקבלו.

מים ותברואה

ממצאים ראשוניים שעלו בהערכת המצב המקדמית המהירה של מצב אספקת המים לבתי אב ברצועה, אותה ערכה הקבוצה ההידרולוגית הפלסטינית (PHG) מצביעים על כך שאזורי אל-עטאטרה ועיזבת עבד ראבו ספגו את הנזק הגדול ביותר למערכת המים במהלך המבצע הצבאי ויותר מ-50 אחוזים ממערכת המים ניזוקה.

אזורים אחרים ובהם אל-סלאתיו, אל-תוואם וג'והר א-דיק אל מוחרג'ה, ח'וזעה ואל-פוחרי, ספגו נזקים בהיקף של 30-35 אחוזים למערכות המים שלהם. בסה"כ, 5,708 מיכלי מים עיליים הושמדו לחלוטין ו-2,985 ניזוקו. 2,204 דודי שמש הושמדו ו-1,762 ניזוקו. רשות המים העזתית CMWU ממשיכה לבצע עבודות תחזוקת חירום על מערכות המים והתברואה, למרות שאין באפשרותה להשלים תיקונים אלה ללא יבואם של חלקי החילוף הנחוצים לתוך עזה, וחומרים אלה טרם הותרו ליבוא לרצועה. ב-28 לינואר ביקש הצלב האדום אישור מהרשויות הישראליות לאפשר את כניסתן של 36 משאיות ובהם חומרים הנחוצים לתיקונים, רק 13 משאיות הורשו להיכנס. לא התאפשרה כניסתם של צינורות PVC שהצלב האדום קיבל עבורם אישור קודם לכן מהרשויות הישראליות. ארגון ACF חילק 1,439.25 מטרים מעוקבים מים לבתים פרטיים (19,591 מוטבים), ו-781.5 מטרים מעוקבים למקלטים בין 17-31 לינואר.

ארגון OXFAM שלח 4,374 מטרים מעוקבים של מים בין 17-29 בינואר. ארגון PHG חילק 64 מטרים מעוקבים של מים בין 22-31 לינואר. ארגון UNICEF חילק 200 ערכות משפחה בסיסיות ושלושה מיכלי מים ניידים בדרום הרצועה ובמרכזה, ו-50 ערכות הגיינה משפחתיות בעזה ובצפון הרצועה בין 29 לינואר ל-1 בפברואר. הצלב האדום ממשיך לספק חומרים לרשות המים לתיקוני חירום במערכותיה.

מזון

לפי ארגון WFP, בין 35-60 אחוזים מהתעשייה החקלאית ניזוקו במהלך המבצע הצבאי הישראלי. ארגון FAO מעריך שפרנסתן של כ-13 אלף משפחות התלויות בצורה ישירה בחקלאות, רעיית צאן ודיג, ניזוקה קשות.

חשמל

אזורים רבים ברצועת עזה מקבלים אספקת חשמל מקוטעת בלבד. בעוד שקווי המתח הגבוה המובילים חשמל לעזה תוקנו, הרי שחלק מהקווים המספקים חשמל ישירות לבתים עדיין אינם מתפקדים.

בשל המחסור באספקת דלק, תחנת החשמל העזתית צמצמה את תפוקתה ל-30 מ"ו, בערבו שך ה-30 בינואר. מאז הפסקת האש, ישראלי אפשרה כניסת 2,568,400 ליטר דלק תעשייתי לתוך עזה, (ממוצע של כ-171 אלף ביום). כמות דלק זו פחותה מהכמות היומית הנחוצה להפקת 60-65 מ"ו שהתחנה הצליחה להפיק בשבוע שעבר, העומדת על 350 אלף ליטר דלק ביום, ופחותה השוואה ל-540 אלף ליטר ביום הנחוצים להפקת 80 מ"ו ליום, תפוקת החשמל המירבית של תחנת הכוח העזתית. חברת החשמל העזתית GEDCO מעריכה כי גרעון החשמל ביום בנפת עזה עומד על 64 אחוזים, 50 אחוזים בצפון הרצועה ו-50 אחוזים במרכז הרצועה. בשל גרעון החשמל נאלצה החברה להגדיל את מספר הפסקות החשמל היזומות ברוב רחבי הרצועה, בנפת עזה מתמשכת הפסקת החשמל כ-8 שעות היום בממוצע, ובאזור המרכז 12 שעות. ככלל, אזורי חאן יונס ורפיח אינם מושפעים מהפסקות החשמל (בשל העובדה שהם מקבלים את אספקת החשמל ממצרים).

גישה לתוך רצועת עזה

ארגונים לא ממשלתיים עדיין מוסיפים להתמודד עם קשיים בגישת עובדיהם לרצועת עזה לביצוע העבודות הנדרשות להגשת הסיוע הומניטרי. כוח אדם הומניטרי מורשה להיכנס לעזה דרך מעבר ארז רק לאחר קבלת אישור מוקדם מהרשויות הישראליות. ארגונים רבים לא קיבלו תגובה מהרשויות הישראליות בנוגע לפניויותיהם, בעוד שארגונים אחרים התבקשו לספק מידע נוסף לגבי תחומם המדוייק, פעולותיהם ומקורות מימנם. על ארגונים אחרים נאסרה הכניסה בצורה גורפת.

חוסר העקביות בתהליך הגשת הבקשה מהווה את אחת הבעיות המרכזיות. חלק מחברי הצוות מקבלים אישורי כניסה, ואולם כשהם מנסים לעבור במעבר ארז כניסתם נמנעת. במקרים אחרים הצוות מקבל מידע סותר מהרשויות הישראליות בנוגע לתקנות ולכללים שיש לעמוד בהם לפני שמתאפשרת כניסה לעזה. חוסר יכולתם של ארגוני הסיוע לאפשר את כניסת צוותיהם לתוך רצועת עזה, לצד התהליכים שאינם צפויים ואינם עקביים, פוגעת ביכולת הארגונים לתכנן בצורה יעילה את התגובה ההומניטארית ופוגעת במאמצים לתת מענה למשבר ההומניטרי שנגרם בשל 18 חודשי מצור ובשל המצבע הצבאי של ישראל.

המעברים

בין התאריכים 1-2 בפברואר היה מסוף רפיח פתוח למעבר בשני הכיוונים וזאת בכפוף לתיאום מראש מול הרשויות המצריות. מעבר ארז היה פתוח למעבר אזרחים זרים, בכפוף לתיאום מראש עם הרשויות הישראליות. מעבר קרני היה סגור למעט שרוול המסוע. מסוף נחל עוז היה סגור. מעבר סופה היה סגור. מעבר כרם שלום היה פתוח. ב-31 בינואר, שרוול המסוע בקרני היה סגור, והמעברים נחל עוז, כרם שלום וארז היו סגורים בשל השבת. ב-30 בינואר המעברים רפיח, ארז וכרם שלום היו פתוחים, בעוד ששרוול המסוע בקרני ומסוף נחל עוז היו סגורים. בין ה-30 לינואר ל-1 בפברואר נכנסו לרצועה דרך מעבר כרם שלום 192 מטענים, מתוכם 111 מטענים שנועדו לארגוני הסיוע. 73 מטעני חיטה הועברו לעזה דרך שרוול המסוע בקרני. 260,550 אלף ליטר דלק תעשייתי ו-95.5 טון גז בישול הוזרמו דרך נחל עוז. 14 משאיות, 13 מכולות אספקת רפואית ומכולה אחת שנשאה אבקת חלב לתינוקות, נכנסו לרצועה דרך רפיח.

הרשויות הישראליות הבטיחו לקהילה ההומניטרית שהמעבר בכרם שלום ישודרג ושתתאפשר כניסתן של 150 משאיות ביום. ואולם, על פי רוב, קיבולת המעבר אינה עולה על 120 משאיות. מתאפשרת הכנסת רשימה מאוד מוגבלת של מצרכים. כך לדוגמא, ב-30 בינואר סוכנות אונר"א לא הורשתה להכניס שקיות פלסטיק הדרושות לחלוקת חבילות הסיוע. שקיות אלה הינן רכיב חיוני במאמציה של אונר"א, לאור העובדה שהיא מחלקת מדי יום 20 אלף חבילות מזון.

צרכים בעדיפות עליונה

פתיחת המעברים: יש לפתוח את כל המעברים המובילים לתוך רצועת עזה ויש להגדיל את מספר המטענים המורשים להיכנס לתוך הרצועה. חיוני לאפשר את יבואם של הפריטים הבאים:

- חלקי חילוף ודלק עבור תחנת החשמל, בתי החולים, ומתקני המים וביוב.
- בטון, חול וחומרי בניין אחרים המיועדים לשיפוץ בתי ספר שנהרסו, בתי חולים מרפאות ובתי מגורים שניפגעו או נהרסו.

גישה הומניטרית לתוך עזה: לאור תוצאות המבצע הצבאי הישראלי, חיוני כשל הצדדים לעימות יאפשרו גישה הומניטארית מלאה ונטולת שיבושים. סוכנויות בינלאומיות נאלצו להמודדת עם מניעת גישה לעזה בהיקף חסר תקדים מאז ה-5 בנובמבר. גישה הומניטארית נותרה לא וודאית ויש להבטיחה מדי יום ללא הגבלות.

מזומנים ונזילות: עד כה לא הוזרמו מזומנים לרצועת עזה (למעט צוותיהם של מספר ארגונים בינלאומיים), המזומנים נחוצים בדחיפות להחייאת המגזר הפרטי ולמניעת הגדת התלות בסיוע. המחסור במזומנים מונע גישה לאספקה בסיסית. יש הקים בדחיפות מערכת שתבטיח הזרמת מזומנים קבועה וודאית מדי חודש להעברת המזומנים הנחוצים.

ביטחון מבצעי: נפלי תחמושת מהמלחמה מגבילים את גישת עובדי הסיוע לאזורים מסויימים. יש להבטיח את רמת הביטחון, ובכלל זה את סימון ופינוי נפלי התמושת, כדי להבטיח אספקה יעילה של סיוע הומניטארי לאוכלוסיה.

לקריאת הנוסח האנגלי פנו לאתר OCHA

http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_gaza_humanitarian_situation_report_2009_02_02_english.pdf